

VÁROSSZÉPÍTÉS TÉRBEN, LÉLEKBEN

TOP-7.1.1--16-H-ESZA-2019-00513

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A 150 éves Soproni Városszépítő Egyesület 2019-es jubileumi emlékévében céljaul tűzte ki, hogy rendezvénysorozatában bemutatja a város lakosságának az egyesület munkásságát, Sopron város történetét, nevezetességeit, ezzel is erősítve a lakosság lokálpatriotizmusát.

A SOPRONI VÁROSSZÉPÍTŐK 150 ÉVE – ÖSSZEFOGLALÓ KIADVÁNY ÉS KIADVÁNYBEMUTATÓ RENDEZVÉNY

2019. június 7.

Helyszín: Városháza díszterme

Résztevők száma: 105 fő

Az egyesület történetét bemutató színes képekkel illusztrált kiadvány, mely bemutatja az egyesület által megvalósított jelentősebb kezdeményezéseket az elmúlt 150 évből. A kiadványt ünnepélyes keretek között mutattuk be a város lakosságának. Köszöntőt mondott Dr. Fodor Tamás, SMJV polgármestere, és Dr. Józán Tibor, a SVE elnöke.

A könyvet bemutatta: Dr. Németh Ildikó, történész.

A bemutatót követően a kiadványról Dr. Bartha Dénes egyetemi tanár, Dr. Tóth Imre történész és Dr. Józán Tibor elnök beszélgetett.

Közreműködtek a Szent Orsolya Római Katolikus Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda és Kollégium diákjai

KIÁLLÍTÁS – 150 ÉVES A SOPRONI VÁROSSZÉPÍTŐ EGYESÜLET

2019. július 12.

Helyszín: Festőterem

Résztevők száma: 333 fő

A város helytörténészei, muzeológusai, levéltárosai szakmai közreműködésével interaktív kiállítást állítottunk össze, mely a városszépítők elmúlt másfél évszázados tevékenységét látványos térbeli megoldásokkal mutatta be.

A kiállításmegnyitón köszöntőt mondott Dr. Fodor Tamás, SMJV polgármestere és Dr. Józán Tibor, a SVE elnöke.

A kiállítást Dr. Ifj. Sarkady Sándor, történész nyitotta meg.

Közreműködtek a Horváth József Alapfokú Művészeti Iskola zenészei és a Kövirózsa Kulturális Egyesület citerásai.

A kiállítás szeptember 29-ig volt látogatható.

EMLÉKKONFERENCIA: „VÁROSSZÉPÍTŐK”

2019. szeptember 20.

Helyszín: Megyeháza díszterme

Résztevők száma: 84 fő

A rendezvény tematikája az építészet témája köré összpontosult, de helyet kapott a várost ölelő természeti értékek bemutatása is. A rendezvény célja a párbeszéd nyitása építők és „felhasználók” között.

A konferencia résztvevőit SMJV polgármestere és a SVE elnöke köszöntötte, majd a szakmai témájú előadások következtek.

A konferencián elhangzott előadások:

Németh Gergely – városi főépítész: A településfejlesztés a városszépítés szolgálatában

Kuslits Tibor - építész: Építészeti értékek Sopronban a XX. század második feléből

Józsa Dávid - építész: Mi a szép? Hagyomány vagy modernizmus Sopron építészetében

Winkler Barbabás – egyetemi tanár, építész: Mit üzen a Winkler Oszkár-díj?

Bartha Dénes – egyetemi tanár: A Soproni Szemle a városszépítés szolgálatában

Veöreös András - építész: Gyökerek. Miért fontos megőrizni azt, ami régi?

Bánáti László – TÁEG Zrt. parkerdei igazgató: Így szépül(t) a Soproni Parkerdő

Szabó Levente - építész: A soproni Várkerület revitalizációja. Tervezés, megvalósítás, utóélet

Fekete Szilárd - építész: Sopron historizáló arca – a Lenck villa

Nemes András - művészettörténész: Kutat-talál-bemutat. Szépségek a vakolat alatt

A nap során 2 kávészünettel és egy ebéddel vendégeltük meg a jelenlévőket.

SZABADEGYETEMI ELŐADÁSSOROZAT 8 RÉSZBEN

1. 2019. szeptember 17.
2. 2019. október 8.
3. 2019. december 12.
4. 2019. december 17.
5. 2020. január 6.
6. 2020. február 4.
7. 2020. szeptember 29.
8. 2020. október 10.

Helyszín: Soproni TIT nagyterme

1. Résztvevők száma: 31 fő
2. Résztvevők száma: 44 fő
3. Résztvevők száma: 38 fő
4. Résztvevők száma: 45 fő
5. Résztvevők száma: 110 fő
6. Résztvevők száma: 47 fő
7. Résztvevők száma: 38 fő
8. Résztvevők száma: 20 fő

A 2019. szeptembertől 2020 októberéig tartó, havi rendszerességre tervezett – a vírus miatt tavasszal megszakított - szabadegyetemi előadássorozat helytörténészek, kutatók előadásain keresztül igyekszik képet adni az elmúlt századok jelentős soproni eseményeiről, neves személyiségeiről, korabeli fotók segítségével mutatja be a városképi változásokat.

1. Soproni Városszépítők - 150 év az elnöki és tagsági munka tükrében.

Előadó: Dr. ifj. Sarkady Sándor tudományos kutató, történész

Az előadó arra a nem könnyű feladatra vállalkozott, hogy bemutassa az eddigi elnökök és a mindenkori tagság munkáján keresztül, hogy az egyes elnöki periódusok mivel járultak hozzá Sopron szebbé és jobbá tételéhez. Az egyesület nyolc eddigi elnökének időszakával és legjelentősebb eredményeivel ismerkedhetünk meg. Az előadás végén levetítésre került egy igazi kuriózum. Az 1954-ben készült 15 perces riportfilm: Sopron a műemlékek városa.

2. Az aranyvonat Brennbergbányán

Előadó: Dr. Tárkányi Sándor műemléki szakügyintéző

1945. december 27. és 1946. március 30. között Brennbergbányán tartózkodott az az aranyvonat, amelyik a magyarországi zsidó családoktól elkobzott vagyont nyugatra menekítette. Itt szelektálták a vagyonok tartalmát, különválasztva az aranyat, ezüstöt, briliánsokat, porcelánokat, szőnyegeket, stb. A normál nyomtávú vasúti pályán ebben az időben a MÁV 475-ös gőzmozdonyai közlekedtek. Az Ágfalva felől érkező, MÁV 328-as mozdonnyal húzott aranyvonat nem csak méretével keltett feltűnést a településen. A bánya 1952-ben történt bezárása után a vasúti talpfákat is fölszedték, a bányavasút megszűnt. Levéltári források és szemtanúk beszámolóinak alapján az előadás a korabeli helyszíneket, történéseket kívánja rekonstruálni.

3. Légi események Sopron vármegyében -Bombatámadások a leghűségesebb város ellen

Előadó: Dr. ifj. Sarkady Sándor tudományos kutató, történész

A Sopront és környékét 1944-1945-ben ért amerikai és szovjet légitámadások története. A nagy soproni tűzvész óta (1676) ez volt a városunkat ért legsúlyosabb pusztítás anyagi értékekben és emberi életekben egyaránt. Városképünk már soha többet nem lehetett a régi. Az áldozatok pontos számát ma sem ismerjük. A polgári és katonai áldozatok előtt egyaránt tisztelgünk.

4. Magyarok maradtunk!

Előadó: Dr. Tóth Imre igazgató, történész

Sopronban és a nyolc faluban a 26.900 szavazásra jogosult polgár közül 24.063-an éltek döntési jogukkal, közülük 15.334-en Magyarországra, 8277-en Ausztriára voksoltak. Ausztria tiltakozott a Nagykövetség Tanácsánál, és megpróbálta megsemmisíttetni a népszavazás végeredményét. December 23-án azonban Párizsban elutasították az osztrák panaszokat, öt nappal később pedig Hainisch osztrák szövetségi elnök aláírta azt a nemzetközi okmányt, mely a békeszerződéseket módosítva, Sopron nélkül is elismerte Nyugat-Magyarország elcsatolását.

5. 100 éves az Erzsébet kórház Sopronban

Előadó: Dr. Grubits János ny. főorvos

Kihelyezett előadás: Eötvös József Evangélikus Gimnázium, Egészségügyi és Művészeti Szakgimnázium

Sopron lakosainak egészségügyi ellátásáról való gondoskodás első írásos nyomai az 1286. évre tehetőek. A városba letelepedő Jeruzsálemi Szent János Lovagrend az Előkapuhoz közeli ún. Spitalbrückön ispotályt létesített. A rendi szokásoknak megfelelően a betegek számára kórház, az öregek istápolására menhely, a hívőknek zarándokház, valamint gyógyszertár működött. A 15. században a rend elhagyta Sopront, az ispotály működtetését a tartományi alperjel a városnak átadta. Az 1827. évben alapították az ún. Zita Kórházat - a mai Kőfaragó téri lakótelep helyén -, majd 1897-től a Balfi utca 46. szám alatt járványkórház működött.

1900-ban Sopron Város Közgyűlése úgy határozott, hogy a Mauer réten - a kórház jelenlegi helyén - legfeljebb 500 000 koronát felemészítő összeg erejéig közkórház felépítését kezdeményezi. Végül 17 év után, 1919 júliusában kezdte meg működését az Erzsébet Királyné nevét viselő kórház.

6. Sopron építésze a két világháború között –Füredi Oszkár munkássága

Előadó: Dr. Tárkányi Sándor műemléki szakügyintéző

Füredi Oszkár építész tervei szerint épült Brennebergbánya telepen óvoda, iskola, római katolikus templom, 12 lakásból álló lakótelep, a Szent István akna összes üzemi épülete, munkásfürdő, pihenő, valamint a mai SOTEX szövőgyár 28 lakásos munkáslakótelepe, festődéje, és az ő nevéhez fűződik az egész gyártelep bővítése.

7. RETRO-Sopron: Elmúlt idők... a Városszépítők 150 éve

Előadó: Bolodár Zoltán fotó-adattáros, a Soproni Múzeum munkatársa

Sopron szerelmeseinek készült Bolodár Zoltán képmutogató RETRO-Sopron sorozatának újabb fejezete. A régi fotók kedvelői igazi kuriózumokat láthatnak, az ország egyik leggazdagabb gyűjteményéből válogat a Soproni Múzeum munkatársa. A Soproni Városszépítő Egyesület 150 éves történetének feledhetetlen pillanatai tárulnak elénk. A XIX. századi fotók világtól napjainkig repítenek a képek, hiszen az elmúlt évben ünnepezték a 150. évfordulót, ami lehetőséget adott arra, hogy a közeli évtizedek sikereit is áttekintsük, és tudjuk azokat értékelni.

8. „Az időt a történések taglalják”

Előadók: Dr. Turbuly Éva és Rakovszky Zsuzsa

Rakovszky Zsuzsa Kossuth-díjas magyar író, költő, műfordító, a Digitális Irodalmi Akadémia alapító tagja. Az alkotóval dr. Turbuly Éva kutató, a Győr-Moson-Sopron Megyei Soproni Levéltár nyugalmazott igazgatója beszélgetett.

Rakovszky Zsuzsa író, Sopron díszpolgára. Saját története Nyitráról indul, hiszen a dédszülei onnan származtak. Innen kezdtük el „taglalni az időt”, majdnem két évszázadot, míg megismertük Rakovszky Zsuzsa írói hitvallását, életútját, és a gyökereit. A beszélgetés két nő (Rakovszky Zsuzsa, dr. Turbuly Éva) között zajlott, a közönség (kiknek száma a Covid pandémia miatt korlátozott volt) pedig figyelt, néhányan jegyzeteltek, mások a címben is szereplő igazságokat keresték.

A beszélgetés alatt derűsen néztük a régi fotókat. A láttukon feltoluló emlékek épp úgy elragadták az emlékező írókat, mint a közönséget, akik között a fiatalabb és idősebb korosztály tagjai is képviseltették magukat.

Nehéz verset írni, mert ihletett pillanat kell hozzá – tudtuk meg -, egy regényfolyamot ellenben nehéz abbahagyni, mert a szereplők egyre jobban viszik előre saját történetüket. Más a helyzet a novellákkal: nincs közöttük sorrendiség, akkor és azt olvassuk belőlük, ami a cím alapján éppen megtetszik.

Rakovszky Zsuzsa új kötete éppen egy ilyen novelláskötet, mely október közepétől került a könyvesboltokba. Témája –ami az írók örök kérdése is- az idő és a női sors.

A résztvevők tapssal köszönték meg a tartalmas estét, a programnak internetes résztvevői is voltak, akik a ZOOM közvetítéssel követhették a találkozót.

I. SOPRONI VÁROSSZÉPÍTŐ GYEREKTÁBOR: ÍGY LESZEK ÉN IS VÁROSSZÉPÍTŐ! – NAPPALI TÁBOR

2019. augusztus 5-9.

Helyszín: Soproni TIT, és további városi helyszínek

Résztvevők száma: 15 gyermek (5 lány, 10 fiú)

2019. augusztus 5-9. között lezajlott a Városszépítő Egyesülettel közösen meghirdetett „Legyél Te is Városszépítő!” napközis táborunk. Délelőtt kapálás, gereblyezés, munka valamelyik soproni parkban, délután túrákat és múltidéző sétákat tartottunk régi soproni kövek között. Közben finom ebéd és fagyizás, majd várostervezés várta a gyerekeket.

A táborra 15 helyet hirdettünk meg, ez be is telt 10-13 éves fiúkkal és lányokkal. A szokatlan, rétegspecifikus ajánlatot (munka és tanulás) a szülők örömmel fogadták, a gyermekek pedig lelkesen érkeztek nap, mint nap a reggeli találkozóra, a TIT-be. A délelőtti kapálás-gereblyezés számukra is lelki és testi erőpróba volt. Állták a sarat, közösséget teremtettek, barátságok szövődtek.

A remek segítők között volt Bolla Marianna tanárnő a Városszépítő Egyesület részéről és Homor Péter könyvtáros-levéltáros, aki 3 napon keresztül egész napos felügyeletet (és közös munkát) vállalt a táborozókkal.

A délutáni foglalkozások Taschner Tamás idegenvezető, Hárs Olivér (Castaanea Egyesület), dr. Tárkányi Sándor műemlékfelügyelő és dr. Takács Viktor (TAEG) segítségével valósultak meg.

Munka és alkotás: A városszépítő munka naponta 9 órától délig tartott változó helyszínen: a Deák téren, Erzsébet kertben, Jereván lakótelepen és a Szent István parkban.

Pénteken, a hét- és a nap végén a gyermekek bemutatták azokat a városterveket, amelyeken a hét folyamán párosával dolgoztak. Remekül sikerültek! Oklevelek átadásával zártuk együttlétünket.

Legfőbb együttműködő partnerünk a Sopron Holding Zrt. aki biztosította a munkát és az eszközöket. Dr. Tárkányi Sándor megmutatta Sopron rejtett útjait, Hárs Olivér elvezetett a város „belső tüdejéhez”. Taschner Tamás pedig olyan helyekre vitt, és történeteket tanított, ami a régmúltat hozta közel a fiatal szívekhez.

Utóélet: Azóta több szülő is örömmel elmondta, hogy gyermekük megtartotta számukra is a táborban átélt városvezetést.

A lányok-fiúk a szülőknek megmutatták a helyeket, amit két kezükkel tettek szebbé.

A gyerekek más szemmel kezdték nézni otthonukat, városukat. „Környezetbarátabbak” lettek. Ez a közös beszélgetésekből, a délelőttök folyamán mindig kiderült, miután összegyűjtötték pl. a mások által eldobált szemetet.

Valamennyi résztvevő készül a következő nyári, második táborra.

GÁLAKONCERT – KONZORCIUMI PARTNERÜNK, A „PERKOVÁTZ-HÁZ BARÁTI KÖRE” EGYESÜLET SZERVEZÉSÉBEN

2019. október 22.

Helyszín: Evangélikus templom

Résztvevők száma: 156 fő

A PHBK, mint konzorciumi partner a **Solti Kamarazenekar** és a Bécsi-, ill. a Magyar Állami Operaház művészeinek fellépését (Markovits Csaba, Szakács Ildikó, Móri Beáta) szervezte meg a jubileumi programsorozat keretében. Az ünneplő egyesület ajándéka volt ez a város közönségének – „a városszépítés lélekben” jegyében. A közönséget Dr. Farkas Ciprián SMJV újonnan megválasztott polgármestere, és Pelikán András igazgató lelkész köszöntötte. Műsoron városunkhoz, szülőföldünkhöz kötődő zeneszerzők népszerű zenéi csendültek fel, elsősorban Liszt, Kodály, Erkel, valamint Chopin és Mozart műveiből. A koncertet szakrális közösségi

térben, a kiváló akusztikájú Evangélikus templomban rendeztük meg. A másfél órás programot óriási vastappsal köszönte meg a közönség.

LOVAG KÓMÁLI FLANDORFFER IGNÁC EMLÉKKONFERENCIA, ÉS A FELÚJÍTOTT SÍREMLÉK AVATÁSA

2020. augusztus 27.

Helyszín: Soproni Evangélikus Egyházközség, Gyülekezeti Ház nagyterme

Résztevők száma: 54 fő

A SVE több éves munka eredményeként a 2019-20-as években részben önerőből, részben SMJV Önkormányzata támogatásával újjátta fel Flandorffer Ignác, alapító elnöke síremlékét. Az ünnepélyes síremlékavatás és koszorúzás előtti rendezvényen Flandorffer Ignác életútját, munkásságát ismerhették meg a résztvevők történészek előadásából.

9:15 Köszöntőt mondott a szervező SVE elnöke: Dr. Józán Tibor

9:30 A konferencia résztvevőit üdvözölte: Dr. Farkas Ciprián, SMJV polgármestere

9:45 Dr. Tóth Imre, a Soproni Múzeum igazgatója előadása:
Sopron polgársága a XIX. század végén

10:15 Dr. ifj. Sarkady Sándor tudományos kutató, történész előadása:
Lovag Kómáli Flandorffer Ignác, a városszépítő polgár

10:45 Zárszó: Dr. Józán Tibor

11:30 A felújított Flandorffer síremlék ünnepélyes avatása a Régi Szent Mihály-temetőben

Avató beszédet mondott: Dr. Farkas Ciprián polgármester és Dr. Józán Tibor elnök

A síremléket megáldotta: Horváth Imre városplébános

Közreműködött: Orbán Júlia versmondó

EGÉSZSÉGES EMBERIBB KÖRNYEZETÉRT ÉS A „VIRÁGOS SOPRONÉRT”

2020. szeptember 2.

Helyszín: Soproni Evangélikus Egyházközség, Gyülekezeti Ház nagyterme

Résztevők száma: 34 fő

3 tematikus egységre épülő program: lelki egészség – testi egészség – egészséges, szép környezet

1. Lelki egészségmegőrzés:

Előadó: Tonhaizer Tibor egyháztörténész: Európa Bibliája – Cserbik János - Tonhaizer Tibor "A Biblia évszázada" c. könyve alapján

2. Testi, környezeti egészség: Hárs Olivér faipari mérnök: Lelki klímavédelem

3. Növénybemutató – őszi növényeink, palánták ajándékba: díszkáposzta, nefelejcs

Közreműködött: Fodor Gábor fuvolaművész és Horváth Sándor versmondó

A helyi média többször tudósított rendezvényeinkről. Az archív tv és rádió felvételek fellelhetők a www.sopronmedia.hu oldalon.